

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2019/20:SfU15

Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen och lagen om allmän löneavgift samt avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 om socialavgifter.

I propositionen föreslås att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling förstärks. Det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige höjs från 230 000 kronor till 450 000 kronor per månad. Vidare ska den allmänna löneavgiften sättas ned med 10 procentenheter på sådan ersättning till personer som arbetar med forskning eller utveckling som berättigar till avdrag från arbetsgivaravgifterna. Den allmänna löneavgiften ska dock som lägst anses vara 0 procent.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2020 och tillämpas på ersättning som utges efter den 31 mars 2020.

I betänkandet finns fem reservationer (SD, C, V, KD) och ett särskilt yttrande (M).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:68 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

Två yrkanden i följdmotioner.

Nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling	6
Socialavgifter i övrigt	9
Reservationer	14
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)	14
2. Översyn av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna, punkt 3 (SD)	14
3. Socialavgifter i övrigt, punkt 4 (SD)	15
4. Socialavgifter i övrigt, punkt 4 (C)	16
5. Socialavgifter i övrigt, punkt 4 (KD)	16
Särskilt yttrande	18
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, punkt 2 (M)	18
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Propositionen	19
Följdmotionerna	19
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion

2019/20:3485 av Ida Gabrielsson m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,

2. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:68 punkterna 1 och 2.

3. Översyn av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna

Riksdagen avslår motion

2019/20:3486 av Julia Kronlid m.fl. (SD).

Reservation 2 (SD)

4. Socialavgifter i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:343 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3,

2019/20:1786 av Per Åsling (C),

2019/20:1787 av Per Åsling (C),

2019/20:1879 av Saila Quicklund (M),

2019/20:1944 av Ida Drougge (M),

2019/20:2962 av Edward Riedl (M) yrkande 2,

2019/20:3115 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4 och

2019/20:3241 av Hampus Hagman m.fl. (KD) yrkande 12.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (KD)

Stockholm den 3 mars 2020

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Arin Karapet (M), Emilia Töyrä (S), Jennie Åfeldt (SD), Paula Holmqvist (S), Jonny Cato (C), Christina Høj Larsen (V), Linda Lindberg (SD) och Rasmus Ling (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2019/20:68 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling och två motioner som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlar utskottet några yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 om socialavgifter.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor) meddelade regeringen sin avsikt att under 2020 återkomma med ett förslag om förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Den offentligfinansiella effekten av förslaget beaktades i inkomstberäkningen för 2020–2022.

Inom Finansdepartementet har promemorian Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling tagits fram. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen har inte inhämtat Lagrådets yttrande eftersom lagförslagen bedömts vara författningstekniskt och även i övrigt av en sådan beskaffenhet att det skulle sakna betydelse att låta Lagrådet yttra sig.

En förteckning över regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i socialavgiftslagen och lagen om allmän löneavgift.

Riksdagen avslår ett yrkande om avslag på propositionen och ett yrkande om en utvärdering av regeringens förslag.

Jämför reservation 1 (V) och 2 (SD) samt det särskilda yttrandet (M).

Propositionen

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen och utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Regler om socialavgifter finns i socialavgiftslagen (2000:980).

Utöver arbetsgivaravgifter ska arbetsgivare betala allmän löneavgift enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift. För inkomståret 2020 uppgår arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften tillsammans till 31,42 procent av avgiftsunderlaget.

Sedan den 1 januari 2014 gäller att vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget.

Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 230 000 kronor per månad. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med forskning eller utveckling i en viss utsträckning, som huvudregel under minst tre fjärdedelar och minst 15 timmar av sin faktiska arbetstid under kalendermånaden.

Regeringen framhåller att goda förutsättningar för forskning eller utveckling är av stor betydelse för Sverige för att skapa tillväxt i en globaliserad ekonomi. Forskning eller utveckling ökar inte enbart produktiviteten hos det företag som utför den utan har positiva externa effekter och kan leda till att det skapas kluster i en region. Eftersom det företag som står för kostnaden för

forskning eller utveckling inte kan tillgodogöra sig hela avkastningen på investeringen finns det en risk att det görs för lite forskning och utveckling i förhållande till vad som är samhällsekonomiskt optimalt. Det finns således samhällsekonomiska skäl för att subventionera forskning och utveckling.

För att förbättra möjligheterna för företag att bedriva forskning och utveckling föreslår regeringen att det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige höjs från 230 000 kronor till 450 000 kronor per månad. Vidare föreslås att den allmänna löneavgiften sätts ned med 10 procentenheter på sådan ersättning till personer som arbetar med forskning eller utveckling som berättigar till avdrag från arbetsgivaravgifterna. Den allmänna löneavgiften ska dock som lägst anses vara 0 procent.

Eftersom den allmänna löneavgiften endast ska sättas ned på sådan ersättning som berättigar till avdrag från arbetsgivaravgifterna kommer takbeloppet för avdraget även att utgöra en begränsning av nedsättningen av den allmänna löneavgiften. Det föreslagna takbeloppet för avdraget från arbetsgivaravgifterna på 450 000 kronor motsvarar – vid ett avdrag om 10 procent av avgiftsunderlaget – ett löneunderlag om 4,5 miljoner kronor. På detta löneunderlag ska även den allmänna löneavgiften sättas ned med 10 procentenheter, dvs. med 450 000 kronor. Den sammanlagda reduktionen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften kommer i dessa fall att uppgå till 900 000 kronor per kalendermånad.

Enligt regeringen bör nedsättningen utvärderas men först efter att de nya reglerna varit i kraft en viss tid.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2020 och tillämpas på ersättning som utges efter den 31 mars 2020.

När det gäller konsekvenserna av förslaget anger regeringen i sin analys bl.a. följande.

Förslaget bedöms leda till minskade intäkter från arbetsgivaravgifterna med 0,64 miljarder kronor 2020 och 0,67 miljarder kronor 2021 respektive 2022. Enligt regeringen ökar bolagsskattebasen i motsvarande omfattning, vilket leder till ökade intäkter, och den offentligfinansiella nettoeffekten uppgår till –0,50 miljarder kronor 2020.

Tillgänglig statistik visar att en stor andel av de företag som använder sig av den nuvarande nedsättningen är små och medelstora företag. Enligt uppgifter från Skatteverket var det omkring 1 750 företag under 2018 som redovisade avgiftsunderlag och nedsättning för anställda som jobbar med forskning eller utveckling. Företag som tidigare slagit i taket kommer att ha ett nytt tak att förhålla sig till. Mellan 10 och 15 företag bedöms ha underlag som överstiger 4,5 miljoner kronor per månad, vilket motsvarar det nya taket för avdragets storlek. Med en genomsnittlig lön för en forskare på 700 000 kronor per år motsvarar ett underlag på 4,5 miljoner kronor per månad omkring 77 anställda som arbetar med forskning eller utveckling.

Reglerna omfattar samtliga branscher så länge det finns ett kommersiellt syfte med forskningen eller utvecklingen. Förändringen av den administrativa

bördan för företagen bedöms vara försumbar eftersom samma typ av information som i dag kommer att behöva anges i arbetsgivardeklarationen. Förslaget bedöms inte ge upphov till några förändrade kostnader i övrigt och inte heller medföra några förändringar av företagets verksamhet. Regeringen bedömer att förslaget inte påverkar sysselsättningen på lång sikt, men att det kan leda till ökad sysselsättning bland personer som arbetar med forskning eller utveckling. Enligt regeringens bedömning leder nedsättningen inte till ökade löner utan enbart till ökade vinster i berörda företag. Det är dock möjligt att nedsättningen på längre sikt övervältras på lönerna i viss omfattning.

Män äger och driver företag i större utsträckning än kvinnor, och på kort sikt kan de ökade företagsvinsterna i större utsträckning tillfalla män än kvinnor. Detta förväntas försämra den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslagets positiva samhällsekonomiska effekter bedöms dock överväga effekterna på den ekonomiska jämställdheten.

Motionerna

Ida Gabrielsson m.fl. (V) begär i kommittémotion 2019/20:3485 avslag på propositionen. Motionärerna invänder mot att regeringen föreslår ytterligare en nedsättning av arbetsgivaravgifterna för forskning eller utveckling utan att nedsättningen från 2014 har utvärderats. Vidare påpekar de att förslaget uppenbarligen är riktat till stora företag.

Julia Kronlid m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2019/20:3486 ett tillkännagivande om att utvärdera den nu aktuella nedsättningen inom två år efter dess införande. I budgetpropositionen för 2014 utlovades en utvärdering av den då nya bestämmelsen om avgiftsnedsättning för forskning eller utveckling. Så har emellertid inte skett. Motionärerna vill även att regeringen låter utreda om det förekommer fusk, t.ex. genom att företag använder sig av nedsättningen även för anställda som inte arbetar med forskning eller utveckling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tillfällen framhållit vikten av att så långt som möjligt upprätthålla ett samband mellan de socialavgifter som betalas och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera. Vad nu sagts gäller dock inte den allmänna löneavgiften eftersom den avgiften inte är kopplad till någon av socialförsäkringsförmånerna utan är, som regeringen påpekar, en skatt.

Trots denna principiella inställning har utskottet tillstyrkt tidigare förslag till nedsatta socialavgifter med motiveringen att det är viktigt att avgifterna även kan användas för andra syften än de föreskrivna.

Eftersom goda förutsättningar för forskning och utveckling är av stor betydelse för att skapa tillväxt i en globaliserad värld delar utskottet regeringens uppfattning att det finns skäl att förstärka nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Utskottet

instämmer i bedömningen att det finns samhällsekonomiska skäl att subventionera forskning eller utveckling. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om att höja det sammanlagad avdraget från arbetsgivaravgifterna från 230 000 kronor till 450 000 kronor per kalendermånad. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om att även sätta ned den allmänna löneavgiften.

I en av motionerna påpekar motionärerna att det aldrig gjordes någon utvärdering efter det att reglerna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna först infördes trots att detta utlovades i budgetpropositionen för 2014. Utskottet beklagar att så inte skett men utgår från att regeringen på sätt anges i den aktuella propositionen kommer att se till att en utvärdering kommer till stånd efter det att de nya reglerna varit i kraft en viss tid. Något tillkännagivande om detta behövs inte.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionens förslag och avstyrker motionerna 2019/20:3485 (V) och 2019/20:3486 (SD).

Socialavgifter i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nedsatta socialavgifter för småföretag, om differentierade socialavgifter och om undantag från kravet att betala socialavgifter.

Jämför reservation 3 (SD), 4 (C) och 5 (KD).

Gällande ordning

Nedsättning av socialavgifter

Nuvarande regler medger nedsättning av socialavgifter i flera situationer. Det gäller t.ex. för arbetsgivare som anställer unga personer eller personer som fyllt 65 år. För de mindre företagen gäller enligt 3 kap. 18 § socialavgiftslagen (2000:980) att avdrag ska göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget för inkomst av aktiv näringsverksamhet, dock högst med 15 000 kronor per år, när egenavgifter beräknas för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Som förutsättning för avdraget gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång inte har fyllt 65 år och inte bara ska betala ålderspensionsavgiften.

Genom lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021 infördes en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna för den som är enskild näringsidkare och som anställer sin första medarbetare (s.k. växa-stöd). Sänkningen innebär att endast ålderspensionsavgift, som uppgår till 10,21 procent, betalas på den del av ersättningen som inte överstiger 25 000 kronor per månad, under en period av som längst tolv månader. Sänkningen avser den anställda som först får avgiftspliktig ersättning i företaget. Den 1 januari 2018 utvidgades växa-stödet till att

omfatta även enmansföretag som är aktiebolag och handelsbolag och den 1 augusti 2019 förlängdes nedsättningen av arbetsgivaravgifter till 24 månader.

Enligt lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) får arbetsgivare och näringsidkare som är verksamma i vissa angivna kommuner i bl.a. Norrbottens, Jämtlands och Dalarnas län göra avdrag vid beräkning av socialavgifter och allmän löneavgift. Företag som är verksamma i dessa stödområden får ett avdrag med 10 procent av avgiftsun-derlaget när den allmänna löneavgiften och egenavgifterna eller arbetsgivar-avgifterna beräknas. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad och för näringsidkare till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Undantag från kravet att betala socialavgifter

Ersättning till idrottsutövare från ideella föreningar som har till ändamål att främja idrottslig verksamhet är enligt 2 kap. 19 § socialavgiftslagen avgiftsfri om ersättningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp. Prisbasbeloppet för 2020 är 47 300 kronor. Idrottsutövare ansågs ursprungligen generellt bedriva en hobbyverksamhet eller ideell verksamhet. Ersättningen kom dock att i samband med skattereformen (prop. 1989/90:110) jämföras med ersättning på grund av anställning, och den avgiftsbelades därför den 1 januari 1991. Dessförinnan hade ersättningar till idrottsutövare som under ett år understeg ett halvt basbelopp varit undantagna från kravet på arbetsgi-varavgifter. Den 1 april 1991 återinfördes den halva basbeloppsregeln. Med idrottslig verksamhet avses normalt sådan verksamhet som anordnas av en organisation som är ansluten till Riksidrottsförbundet eller annan jämförlik organisation (prop. 1990/91:76). I ett avgörande från Regeringsrätten 1999 (RÅ 1999 ref. 25) slogs det fast att Friluftsförbundet ska anses vara en sådan ideell organisation vars huvudsyfte är att främja idrottslig verksamhet, och dess aktiva lägerledare ska anses vara sådana funktionärer som jämföras med idrottsutövare. I ett avgörande från Kammarrätten i Jönköping 1999 slogs det fast att verksamhet som Svenska Kennelklubben bedriver i samband med hundtävlingar inte kan anses som idrottslig verksamhet som ger avgiftsbefrielse.

Motionerna

Nedsättning av socialavgifter

I motion 2019/20:2962 av Edward Riedl (M) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för småföretag. Motionären påpekar att storleken på avgifterna påverkar sysselsättningen och företagets expansomöjligheter.

I motion 2019/20:1786 av Per Åsling (C) begärs ett tillkännagivande om att överväga ett utvidgat växa-stöd så att det även omfattar enkla bolag. Att

inte enkla bolag, till skillnad från aktiebolag och handelsbolag, omfattas av detta stöd är en ovälkommen diskriminering av en verksamhetsform som framför allt är vanlig på landsbygden.

I motion 2019/20:1787 av Per Åsling (C) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att utarbeta ett system för regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Ett sådant system skulle innebära ett effektivt och obyråkratiskt verktyg för att ta hela landet i bruk.

Undantag från kravet att betala socialavgifter

I motion 2019/20:1879 av Saila Quicklund (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av socialavgiftslagens halva basbeloppsregel.

Cassandra Sundin m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2019/20:343 yrkande 5 ett tillkännagivande om att förändra socialavgiftslagen. Svenskt Friluftsliv med underorganisationer bör enligt motionärerna omfattas av halva basbeloppsregeln. En sådan åtgärd skulle öka deltagandet i folkhälsofrämjande aktiviteter.

Hampus Hagman m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2019/20:3241 yrkande 12 ett tillkännagivande om att utöka möjligheten till nedsatta arbetsgivaravgifter för föreningar. Reglerna bör utvidgas så att halva basbeloppsregeln omfattar större delen av civilsamhällets organisationer. Enligt motionärerna betyder föreningslivet mycket för både den enskilde och samhället.

Övrigt

I motion 2019/20:1944 av Ida Drougge (M) begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att konvertera arbetsgivaravgiften till inkomstskatt. Arbetsgivaravgiften är en dold skatt som bör synliggöras.

I motion 2019/20:3115 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter. Den som beviljats expertskatt bör kunna välja bort svenska socialförsäkringar. Socialavgifter behöver då inte betalas, det blir billigare och attraktivare för företagen att rekrytera specialistkompetens från andra länder, och lönen kan bli generösare.

Julia Kronlid m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2019/20:629 yrkande 3 ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att höja pensionsavsättningarna inom arbetsgivaravgiften samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks i motsvarande mån. Genom att växla mellan lägre allmän löneavgift och högre pensionsavsättningar inom arbetsgivaravgifterna kommer enskilda personer att få en lika hög eller högre pension än i dag, och den generella pensionsåldern behöver inte höjas.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det angeläget att åtgärder vidtas för att stimulera framför allt de små företagens vilja att växa, bl.a. genom att anställa. Vissa åtgärder har redan vidtagits i syfte att stimulera nyanställningar, öka sysselsättningen och uppmuntra till företagande. Det gäller det s.k. växa-stödet som infördes den 1 januari 2017 och gäller t.o.m. den 31 december 2021. Stödet innebär nedsatta arbetsgivaravgifter under två år för enmansföretag som anställer sin första medarbetare. För den personen betalar företaget enbart ålderspensionsavgift. Den 1 januari 2018 utvidgades växa-stödet till att omfatta även enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag.

Sedan länge finns det en möjlighet att i vissa stödområden reducera avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifterna, egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Denna möjlighet har utformats så att den relativt sett gynnar små företag i glesbygden. Dessutom kan enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag medges viss nedsättning av egenavgifterna för att starta, driva och utveckla företag.

Med beaktande av de stödinsatser i form av nedsatta arbetsgivaravgifter som redan finns är utskottet i nuläget inte berett att ställa sig bakom motioner om ytterligare nedsättning av socialavgifterna för små företag eller om att införa ett system med differentierade arbetsgivaravgifter. Inte heller anser utskottet att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om att utvidga växa-stödet till att omfatta enkla bolag. Motionerna 2019/20:2962 (M) yrkande 2, 2019/20:1786 (C) och 2019/20:1787 (C) avstyrks därmed.

Utskottet anser att inkomster i samband med idrottsutövning, rent principiellt, i likhet med alla andra inkomster bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och därmed leda till att socialavgifter betalas. Av det skälet anser utskottet att undantaget för idrottsföreningar från att i vissa fall betala arbetsgivaravgifter inte bör utvidgas eftersom det skulle innebära en urholkning av bl.a. den enskildes pensionsskydd. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2019/20:1879 (M), 2019/20:343 (SD) yrkande 5 och 2019/20:3241 (KD) yrkande 12.

Den lagstiftning som gäller för uttag av socialavgifter är avsedd att finansiera olika socialförsäkringsförmåner. Något utrymme för den enskilde att välja bort socialförsäkringarna eller delar av dem för att arbetsgivaren i stället för att betala socialavgifter ska kunna ge den anställda en högre lön finns inte. Syftet med socialavgifterna är således att finansiera systemen för social trygghet. Motionsförslaget om att konvertera arbetsgivaravgifterna till en inkomstskatt i syfte att synliggöra avgifterna skulle som utskottet ser det få oönskade effekter, och de specialdestinerade avgifterna skulle inte längre kunna finansiera specifika socialförsäkringsförmåner.

När det gäller motionsförslaget om att en viss del av den allmänna löneavgiften skulle användas för att höja ålderspensionsavgiften, 10,21 procent av avgiftsunderlaget, och därmed även pensionsnivåerna kan utskottet konstatera att det ankommer det på Pensionsgruppen att vid behov ta initiativ till juste-

ringar i pensionssystemet. Pensionsgruppens uppgift är att värna pensionsöverenskommelsen och att vårda pensionsreformen och dess grundläggande principer. Pensionsgruppen består av representanter för Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet.

Mot bakgrund av vad nu anförts ser utskottet inte att det finns skäl för att föreslå något tillkännagivande till regeringen med anledning av motionerna 2019/20:1944 (M), 2019/20:3115 (M) yrkande 4 och 2019/20:629 (SD) yrkande 3.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3485 av Ida Gabrielsson m.fl. (V).

Ställningstagande

Regeringens förslag bör avslås i sin helhet. Redan 2014 infördes regler om nedsättning av socialavgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Regeringen har nu föreslagit ytterligare en nedsättning av arbetsgivaravgifterna för samma grupp utan att nedsättningen från 2014 har utvärderats. Detta är inte rimligt, särskilt som det finns risk för att reglerna har missbrukats och kommer att missbrukas. Vidare är förslaget uppenbarligen riktat till stora företag som det saknas skäl att subventionera.

2. Översyn av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna, punkt 3 (SD)

av Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Jennie Åfeldt (SD) och Linda Lindberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3486 av Julia Kronlid m.fl. (SD).

Ställningstagande

I budgetpropositionen för 2014 utlovades en utvärdering av den då nya bestämmelsen om avgiftsnedsättning för forskning eller utveckling. Så har emellertid inte skett. Det är därför angeläget att den nu aktuella nedsättningen utvärderas inom två år efter att reglerna införts. Samtidigt bör det utredas

huruvida det förekommer fusk, t.ex. genom att företag använder sig av nedsättningen även för anställda som inte arbetar med forskning eller utveckling.

3. Socialavgifter i övrigt, punkt 4 (SD)

av Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Jennie Åfeldt (SD) och Linda Lindberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:343 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3 och

2019/20:1879 av Saila Quicklund (M),

bifaller delvis motion

2019/20:3241 av Hampus Hagman m.fl. (KD) yrkande 12 och

avslår motionerna

2019/20:1786 av Per Åsling (C),

2019/20:1787 av Per Åsling (C),

2019/20:1944 av Ida Drougge (M),

2019/20:2962 av Edward Riedl (M) yrkande 2 och

2019/20:3115 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Ålderspensionssystemet är inte långsiktigt hållbart i den meningen att medborgarna inte får en rimlig pension. Det bör därför utredas om det är möjligt att höja pensionsavsättningarna inom arbetsgivaravgiften samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks i motsvarande mån. Genom att växla mellan lägre allmän löneavgift och högre pensionsavsättningar inom arbetsgivaravgifterna kommer enskilda personer att få en lika hög eller högre pension än i dag, och den generella pensionsåldern behöver inte höjas.

Vidar bör socialavgiftslagen förändras så att Svenskt Friluftsliv med underorganisationer omfattas av den s.k. halva basbeloppsregeln. En sådan åtgärd skulle öka deltagandet i folkhälsofrämjande aktiviteter.

4. Socialavgifter i övrigt, punkt 4 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:1787 av Per Åsling (C) och

avslår motionerna

2019/20:343 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3,

2019/20:1786 av Per Åsling (C),

2019/20:1879 av Saila Quicklund (M),

2019/20:1944 av Ida Drougge (M),

2019/20:2962 av Edward Riedl (M) yrkande 2,

2019/20:3115 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4 och

2019/20:3241 av Hampus Hagman m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

I Norge finns ett väl fungerande system med regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Syftet är att ge alla delar av landet rättvisa konkurrensförutsättningar. De regionalt differentierade arbetsgivaravgifterna skapar bättre förutsättningar att driva företag och attraherar fler att bosätta sig långt ifrån de större städerna. Det finns således skäl för Sverige att införa ett sådant system. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag till ett system med regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Genom ett sådant system skapas ett effektivt och obyråkratiskt verktyg för att ta hela landet i bruk.

5. Socialavgifter i övrigt, punkt 4 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3241 av Hampus Hagman m.fl. (KD) yrkande 12,

bifaller delvis motionerna

2019/20:343 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5 och

2019/20:1879 av Saila Quicklund (M) samt
avslår motionerna
2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3,
2019/20:1786 av Per Åsling (C),
2019/20:1787 av Per Åsling (C),
2019/20:1944 av Ida Drougge (M),
2019/20:2962 av Edward Riedl (M) yrkande 2 och
2019/20:3115 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Idrottsföreningar som är medlemmar i Riksidrottsförbundet är gynnade så till vida att de inte behöver betala arbetsgivaravgifter om ersättningen till idrottsutövaren understiger ett halvt prisbasbelopp. Eftersom föreningslivet betyder mycket för både den enskilde och samhället bör reglerna utvidgas så att halva basbeloppsregeln omfattar större delen av civilsamhällets organisationer.

Särskilt yttrande

Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, punkt 2 (M)

Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Arin Karapet (M) anför:

Sverige behöver företag som växer och som bidrar med hög kvalitet. Höga marginalsatser på högre inkomster och därmed mycket låga utbildningspremier gynnar inte tillväxten. Flera steg behöver tas för att stärka Sverige som tillväxtland och i det läget behövs mindre av sänksatser och ett enklare skatte- och avgiftssystem. Det behövs således åtgärder av mer generell karaktär än vad regeringen nu föreslagit. Vi förordar således lägre skatter och avgifter som gynnar en större grupp personer i stället för sänksatser för specifika grupper. Vi har i nuläget inte valt att reservera oss mot regeringens förslag som riktat in sig på en specifik grupp, nämligen personer som arbetar med forskning eller utveckling, även om vi hade önskat mer generella förslag i syfte att förenkla anställning av dessa personer.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:68 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Följdmotionerna

2019/20:3485 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2019/20:68 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

2019/20:3486 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera den nuvarande nedsättningen inom två år efter dess införande och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:343 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändring av socialavgiftslagen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att höja pensionsavsättningarna inom arbetsgivaravgiften samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks i motsvarande mån och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1786 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett utvidgat växa-stöd så att det även omfattar enkla bolag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1787 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utarbeta ett system för regionalt differentierade arbetsgivaravgifter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1879 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av socialavgiftslagens halva basbeloppsregel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1944 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att konvertera arbetsgivaravgiften till inkomstskatt och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2962 av Edward Riedl (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3115 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3241 av Hampus Hagman m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten till nedsatta arbetsgivaravgifter för föreningar och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920)
om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Allmän löneavgift tas ut med 11,62 procent av underlaget och tillfaller staten.

För den del av underlaget som avdrag ska beräknas på enligt 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980) tas löneavgiften ut med procenttalet minskat med tio procentenheter. Procenttalet ska dock som lägst anses vara 0 procent.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2020.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges efter den 31 mars 2020.

¹ Senaste lydelse 2018:2084.

2 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

31 §¹

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 230 000 kronor.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 450 000 kronor *per kalendermånad*.

Vid bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i ett sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning som moderföretaget bestämmer.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2020.

2. Lagen tillämpas på ersättning som utges efter den 31 mars 2020.

¹ Senaste lydelse 2013:961.